

Projekt

z dnia 30 grudnia 2020 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA BIELSK PODLASKI**

z dnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim na lata 2021 - 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, poz. 1378) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) Rada Miasta Bielsk Podlaski uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim na lata 2021 – 2023 w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Bielsk Podlaski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Dlatego jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje lub innego rodzaju zagrożenia, patologia czy wykluczenie społeczne instytucje i służby ustawowo zobligowane do wspierania rodziny mają obowiązek podjęcia określonych działań, aby wpłynąć na przywrócenie prawidłowego jej funkcjonowania. Pozostawienie rodzin bez profesjonalnego wsparcia i specjalistycznej pomocy może spowodować wzrost zjawiska degradacji rodzin i może skutkować takimi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania warunków związanych z ich wychowaniem.

Program Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim na lata 2021 – 2023 opracowany został w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) oraz ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329). Nadrzędnym celem Programu jest wspieranie rodziny w jej opiekuńczo – wychowawczej roli względem dzieci.

1. Uwarunkowania prawne

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejne artykuły konkretyzują to stwierdzenie, odnosząc je do różnych aspektów życia rodzinnego.

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są kodeksy: m.in. rodzinny i opiekuńczy, karny, cywilny, pracy oraz ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe, takie jak Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Europejska Karta Społeczna, itd.

Ponadto realizacja polityki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się także na poniższych aktach prawnych:

- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821).
- 2) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329).
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876).
- 4) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.).
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn.zm.).
- 6) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).
- 7) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.).
- 8) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050).

2. Diagnoza sytuacji rodziny w mieście Bielsk Podlaski

Diagnozę stanu opracowano na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej w mieście Bielsk Podlaski oraz danych statystycznych MOPS obejmujących lata 2017-2019.

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2019 roku liczba mieszkańców w Bielsku Podlaskim wynosi 25.262 osób, w tym 12.126 mężczyzn i 13.136 kobiet.

Stopa bezrobocia w powiecie bielskim w lipcu 2020 roku wyniosła 5,0%, zaś w województwie podlaskim – 7,7%. W skali całego kraju stopa bezrobocia wyniosła 6,1%#.

W mieście Bielsk Podlaski ok. 4% - 5% mieszkańców objętych jest świadczeniami pomocy społecznej. Prezentują to poniższe dane:

Tabela 1. Rodziny objęte pomocą społeczną.

Dane sprawozdawcze	2017	2018	2019
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	1276	1231	1096
Liczba rodzin	960	945	877
Liczba osób w rodzinach	1857	1763	1541

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MRPiPS-03 za lata 2017, 2018 i 2019.

Z analizy danych wynika, iż liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej wykazuje tendencję zniżkową. Jednym z powodów jest spadek bezrobocia i większe możliwości powrotu na otwarty rynek pracy. Sytuacja zawodowa, w głównej mierze mężczyzn, polepsza się, co oddziałuje na sytuację materialną rodzin. Mimo wszystko odsetek korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia jest nadal wysoki, ale dotyczy osób długotrwale bezrobotnych, którzy nie są zainteresowani poszukiwaniem i podjęciem pracy. Ich aktywizacja zawodowa jest niezwykle trudna.

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej mieszkańców miasta Bielsk Podlaski, którzy zgłaszają się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej pokazują poniższe dane.

Tabela 2. Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

Powód przyznania pomocy społecznej	Liczba rodzin		
	2017	2018	2019
Ubóstwo	522	427	353
Bezdomność	24	25	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa	55	25	12
Bezrobocie	428	379	297
Niepełnosprawność	480	475	465
Długotrwała lub ciężka choroba	503	552	569
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	65	53	60
Przemoc w rodzinie	5	1	0
Alkoholizm	45	29	21
Narkomania	2	2	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	11	9
Zdarzenie losowe	2	0	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MRPiPS-03 za lata 2017, 2018 i 2019.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi, z problemem alkoholowym, rodziny wymagające pomocy z powodu ochrony macierzyństwa i rodziny wielodzietne stanowią istotną część klientów pomocy społecznej na terenie miasta Bielsk Podlaski. Niezaradność rodziny łączy się z różnymi problemami m.in.: z uzależnieniami, przemocą, bezrobociem oraz związanym z tym ubóstwem, czy też niepełnosprawnością i występującymi chorobami. To wszystko wpływa negatywnie na równowagę systemu rodzinnego, z tego rodzą się problemy w pełnieniu ról społecznych i rodzicielskich. Dlatego te rodziny znajdują się pod szczególną opieką instytucji działających na rzecz wspierania rodziny.

Uzależnienia, w szczególności nadużywanie alkoholu, są głównym powodem wszczynania procedury Niebieska Karta. Wzrost Niebieskich Kart nie musi oznaczać, iż nastąpiło gwałtowne zwiększenie zjawiska przemocy w rodzinach. Jest to efekt nagłaśniania problematyki przemocy w rodzinie, prowadzenia licznych kampanii informacyjnych, co w rezultacie doprowadziło do zwiększonej świadomości społecznej. Stąd też dochodzi do częstszej podejmowania działań przez służby i instytucje.

Tabela 3. Liczba Niebieskich Kart.

Instytucja wszczynająca procedurę	2017	2018	2019
KPP w Bielsk Podlaski	79	80	104
MOPS Bielsk Podlaski	4	4	3
Ochrona zdrowia	0	0	5
RAZEM:	83	84	112

Źródło: Opracowanie własne.

Poza pomocą finansową konieczne jest wspieranie rodzin innymi niepieniężnymi formami pomocy. Pokazują to dane w tabeli.

Tabela 4. Pozostałe wsparcie rodzin.

Rodzaj wsparcia niepieniężnego	Liczba rodzin		
	2017	2018	2019
Poradnictwo specjalistyczne – prawne (osoby w rodzinach)	721 (2 726)	264 (1 077)	175 (304)
Praca socjalna (osoby w rodzinach), w tym:	1 333 (2 640)	1 323 (2 451)	1 228 (2 171)
wyłącznie praca socjalna: m.in. poradnictwo socjalne, rozmowa z klientem, z wyłączeniem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej (osoby w rodzinach)	373 (783)	278 (688)	351 (630)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MRPiPS-03 za lata 2017, 2018 i 2019.

Poradnictwo prawne jest świadczone przez konsultanta prawnika zatrudnionego w MOPS. Prawnik udziela bezpłatnych porad mieszkańcom z zakresu prawa rodzinnego i prawa cywilnego.

Świadczenie pracy socjalnej to podstawowy obowiązek pracownika socjalnego. Przez pracę socjalną ustawodawca rozumie działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest:

- 1) z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- 2) ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Problemy, które dotyczą rodziny wynikają z warunków gospodarczych naszego państwa, regionu i gminy, a także – i w sposób decydujący – z powodów wewnątrz rodzinnych. Zadania przekazane do realizacji gminom w obszarze wsparcia rodziny nie dotyczą kwestii politycznych i gospodarczych, ale są katalogiem świadczeń i usług, za pomocą których można niwelować skutki niekorzystnej sytuacji rodzin, aby dziecko jak najdłużej pozostawało w rodzinie biologicznej. Takim rozwiązaniem bez wątplenia jest przyznanie rodzinie asystenta rodziny.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej precyzuje w sposób jednoznaczny, kiedy rodzinie może być przyznany asystent rodziny. Dzieje się tak w przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Po przeprowadzeniu wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z tej analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie.

W MOPS zatrudnionych jest dwóch asystentów rodziny. Posiadają oni kwalifikacje ustawowe do pełnienia tej funkcji. Asystent pracuje z rodzinami w ich miejscu zamieszkania. Prowadzi dokumentację dotyczącą pracy z rodziną, w tym również dokonuje okresowej oceny sytuacji rodziny i przekazuje tę ocenę Dyrektorowi MOPS.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Tabela 4. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny.

	2017	2018	2019
Asystent nr 1	11	15	12
Asystent nr 2	10	11	12
RAZEM:	21	26	24

Źródło: Opracowanie własne.

Wprowadzenie do rodzin asystenta rodziny i jego praca z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców, podniesienie ich odpowiedzialności za losy rodziny, zwiększenie umiejętności komunikacyjnych w rodzinie. Wspólne działania członków rodziny przy wsparciu asystenta rodziny i pracownika socjalnego, przy udziale innych instytucji mają zapobiec rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Od dnia 1 stycznia 2012 roku na gminy został nałożony obowiązek ponoszenia opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Ustalenie gminy właściwej do ponoszenia opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej następuje w oparciu o art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w którym wskazuje się gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej. Wysokość opłat jest następująca:

- w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej – 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka,
- w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej – 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka,
- w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej – 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka.

O wysokości świadczenia i dodatków przysługujących rodzinie zastępczej orzeka powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka sprzed umieszczenia go w pieczy. Gmina nie ma realnego wpływu na wzrost kosztów związanych ze współfinansowaniem kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej, musi natomiast zabezpieczyć środki na sfinansowanie zadania. Wydatki na ten cel prezentuje poniższe zestawienie.

Tabela 5. Wydatki na opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

	2017	2018	2019
Liczba dzieci	9	15	22
Suma wydatków (w zł)	47.920,21	68.339,71	128.146,45

Źródło: Opracowanie własne.

Rodziny z dziećmi z miasta Bielsk Podlaski przy ubieganiu się lub korzystaniu ze świadczeń z pomocy społecznej coraz częściej jako przyczynę trudnej sytuacji w funkcjonowaniu wskazują wewnętrzne problemy, z jakimi się borykają. Priorytetem lokalnych działań powinno więc być wspieranie rodzin w nabywaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych. Niniejszy Program zakłada działania nakierowane na zindywidualizowaną pracę z rodziną, która pomoże zmniejszyć skutki kryzysów w rodzinie oraz działania prewencyjne i osłonowe wobec rodzin zagrożonych kryzysem. Praca z rodzinami wymaga od kadr wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowane działania, ale również rozwijania własnych kwalifikacji i nabywania nowych umiejętności niesienia pomocy.

3. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dokumenty strategiczne w postaci m.in. Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielsk Podlaski na lata 2014 – 2022 i Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Bielsk Podlaski na lata 2016 – 2020, - aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny,	- ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę, - wzrost liczby zadań przekazywanych gminom do realizacji, - ograniczona ilość miejsc w żłobku i przedszkolach, - brak mieszkań i ośrodka wsparcia dla rodzin z dziećmi, - brak wzorców osobowych w rodzinach,

<ul style="list-style-type: none"> - doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających w sferze pomocy rodzinie, - dobre rozpoznanie środowisk lokalnych przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych i dzielnicowych, - baza instytucji działających na rzecz rodziny (m.in. MOPS, PCPR, szkoły, Policja, Sąd, kościoły, organizacje pozarządowe), - oferty sportowe i baza lokalowa (pływalnia miejska, kompleks sportowy MOSiR, boisko ORLIK), - szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych, również pozaszkolnych, - funkcjonowanie na terenie miasta dużej liczby placówek zdrowia, w tym szpitala powiatowego, - funkcjonowanie placówek oświatowych (przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, zakład doskonalenia zawodowego), - funkcjonowanie żłobów dziecięcych, - funkcjonowanie lokalnego zespołu interdyscyplinarnego, - funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego, - realizowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, - rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym, - organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> - bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinach, - wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie od pomocy pieniężnej) oraz brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów, - niska świadomość rodziców w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, - brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci, - bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, - ograniczony dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (za małą ilość jednostek), - ograniczone środki na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, - zaburzona komunikacja między różnymi instytucjami działającymi na rzecz rodzin i dzieci, - małe zaangażowanie środowiska w pomoc rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo - wychowawcze.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - dalszy spadek bezrobocia, - powstanie większej ilości punktów konsultacyjnych świadczących bezpłatną pomoc specjalistyczną i terapeutyczną, - współpraca rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych, - zatrudnianie asystentów rodziny, - podnoszenie kwalifikacji przez pracowników działających na rzecz rodziny (m.in. pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów i wychowawców szkolnych, policjantów), - ustanawianie rodzin wspierających, - rozwój wolontariatu, - powstawanie żłobków i klubów dziecięcych, - edukacja rodziców, - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz wspierania rodziny, - większa aktywność organizacji pozarządowych, - zwiększenie i zróżnicowanie bezpłatnych ofert kulturalnych i sportowych, również dzięki Karcie Dużej Rodziny, 	<ul style="list-style-type: none"> - zanik więzi i tradycji rodzinnych, - rozrost zjawisk patologicznych, - zaniebywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców, - system wychowania bezstresowego, bez zasad i wymagań, - szkodliwe wzorce i konsumpcyjny styl życia, - uzależnienie od pomocy społecznej i zjawisko „dziedziczenia biedy”, - wysokie koszty utrzymania rodzin, - demotywacyjny charakter świadczeń z pomocy społecznej, - ograniczanie środków finansowych na edukację, - długie i biurokratyczne procedury, - destrukcyjna rola mediów, - niespójność przepisów oraz ich niedostosowanie do faktycznych potrzeb, - niechęć członków rodzin do zmian oraz do współpracy ze specjalistami.

- realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, - realizacja programów rządowych.	
---	--

4. Cele Programu Wspierania Rodziny

Misją niniejszego Programu jest zapewnienie rodzinom i ich dzieciom na terenie Bielska Podlaskiego wielowymiarowego i zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych.

Program jest również adresowany do kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej. W takich sytuacjach, w razie potrzeby, asystent rodziny będzie koordynował poradnictwo, o którym mowa w ustawie „Za życiem” i na zasadach określonych w tej ustawie.

Główne cele Programu Wspierania Rodziny to:

- 1) tworzenie warunków do realizowania zadań gminy z zakresu wspierania rodziny;
- 2) wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- 3) rozwój usług i form wsparcia na rzecz rodzin.

Cele szczegółowe Programu Wspierania Rodziny i kierunki działań:

- 1) tworzenie spójnego systemu wspierania dziecka i rodziny:

Kierunki działań:

- a) koordynowanie działań różnych instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny w Bielsku Podlaskim;
- b) współpraca z podmiotami działającymi na rzecz rodziny;
- c) praca z rodziną zagrożoną umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, w tym przydzielanie rodzinom asystenta rodziny;
- d) finansowanie zatrudniania asystentów rodziny;
- e) zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej;
- f) zapewnienie warunków do rozwoju zawodowego asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych osób zawodowo zaangażowanych w pracę z rodzinami z dziećmi, w tym podnoszenie kwalifikacji przez pracowników z obszaru wspierania rodziny;
- g) działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

Termin realizacji: lata 2021 – 2023.

- 2) wspomaganie funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodziny i przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodziny:

Kierunki działań:

- a) umożliwienie rodzinom wymagających wsparcia łatwego dostępu do specjalistów;
- b) wspieranie w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych rodzin z dziećmi, w tym świadczenie pracy socjalnej;
- c) rozwijanie działalności placówki wsparcia dziennego;
- d) prowadzenie zajęć edukacyjnych i tworzenie grup wsparcia dla rodziców wymagających pomocy w sprawach opiekuńczo - wychowawczych;
- e) dążenie do reintegracji rodzin w celu umożliwienia powrotu dzieciom do rodzin biologicznych;
- f) stwarzanie warunków do powstawania rodzin wspierających oraz ich szkolenie;
- g) pomoc kobietom w ciąży powikłanej i ich rodzinom na zasadach określonych w ustawie „Za życiem”;
- h) organizowanie działań profilaktycznych i kampanii lokalnych na rzecz rodziny;

Termin realizacji: lata 2021 – 2023.

3) pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży:

Kierunki działań:

- a) organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia;
- b) organizowanie różnorodnych zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia promujących wzmocnienie więzi rodzinnych;
- c) wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży poprzez organizowanie zajęć opiekuńczo – wychowawczych i zajęć pozaszkolnych w świetlicach środowiskowych;
- d) pozyskanie wolontariatu w celu wyrównania deficytów edukacyjnych dzieci i młodzieży;

Termin realizacji: lata 2021 – 2023.

5. Realizatorzy Programu

Założenia Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 w mieście Bielsk Podlaski powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim przy współpracy z podmiotami zaangażowanymi przy realizacji Programu. Przy realizacji Programu współpracować winny w szczególności:

- właściwe referaty Urzędu Miasta Bielsk Podlaski,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- żłobki i przedszkola, w tym niepubliczne,
- szkoły podstawowe, w tym niepubliczne,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie: profilaktyki, wspierania rodziny i dziecka, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomocy społecznej, edukacji, promocji i ochrony zdrowia,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- lokalne media,
- wolontariat,
- system ochrony zdrowia,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim – kuratorzy sądowi.

6. Efekty Programu

W wyniku przeprowadzanych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- 1) stworzenie skutecznego systemu wsparcia dziecka i rodziny;
- 2) rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w sferze wspierania rodziny;
- 3) podniesienie poziomu profesjonalnych form pomocy rodzinie w środowisku lokalnym;
- 4) zmniejszenie liczby rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych;
- 5) zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodzin w celu zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych;
- 6) wzrost kompetencji rodzicielskich i umiejętności opiekuńczo – wychowawczych oraz wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa w rodzinach z deficytami;
- 7) ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej;
- 8) umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodzin biologicznych poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji;

- 9) wzrost świadomości społecznej na temat poprawnego funkcjonowania rodziny i właściwych relacji pomiędzy jej członkami.

Współdziałanie wszystkich instytucji oraz aktywne włączenie się rodzin i ich chęć do zmian będzie wyznacznikiem dla powodzenia realizacji Programu.

7. Finansowanie Programu

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023 odbywać się będzie ze środków budżetu miasta Bielsk Podlaski i dotacji pochodzących ze środków budżetu państwa oraz innych źródeł. Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych. Zadania Programu będą wdrażane i realizowane etapowo zgodnie z możliwościami finansowym miasta Bielsk Podlaski.

8. Monitoring

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie. Będzie on polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Koordynatorem odpowiedzialnym za realizację i monitorowanie Programu będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim. Dyrektor MOPS będzie co roku do 31 marca przedkładał Radzie Miasta Bielsk Podlaski sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Okresową ocenę sytuacji rodziny będzie wykonywał asystent rodziny nie rzadziej niż co pół roku. Asystent rodziny jest zobowiązany do współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Celem monitoringu jest analiza i ocena zebranych informacji, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Program stanowi dokument otwarty i może podlegać modyfikacji.

Podsumowanie

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załączkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Tak rozumiany program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim na lata 2021 – 2023 wyznacza kierunki na rzecz wspierania rodziny. Wdrażanie poszczególnych zadań uzależnione jest od możliwości organizacyjnych, finansowych i prawnych jego realizatorów.

Opracowały:

1. Teresa Ostaszewska Urząd Miasta Bielsk Podlaski
2. Anna Niewińska MOPS Bielsk Podlaski